

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-08-04 Nr. 429-172
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. lapkričio 21 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 002¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2024 m. sausio 11 d. iki 2025 m. sausio 10 d. buvo apdraustas gyvenamasis pastatas, esantis adresu: (*duomenys neskelbtini*), ir pareiškėjo civilinė atsakomybė.

Pareiškėjas pateikė pranešimą draudikui apie 2024 m. gruodžio 16 d. apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „Apgadinta tvora, vėjas palenkė tvoros stulpus“ (toliau – Įvykis). Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

Draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko turto apžiūrą ir surašė 2024 m. gruodžio 18 d. Turto apžiūros aktą, jame užfiksavo, kad yra „pavirtę segmentinės tvoros stulpai“.

2025 m. sausio 4 d. pareiškėjas pateikė naują pranešimą draudikui apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „Vėjas sulaužė tvorą. Išversti sulaužyti tvoros segmentai“ (toliau – Vėlesnis Įvykis).

Draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko turto apžiūrą ir surašė 2025 m. sausio 17 d. Turto apžiūros aktą, jame užfiksavo, kad yra „pasvirę du tvoros stulpai, nulinkę tvoros segmentai“.

Siekdama tinkamai įvertinti Įvykio ir Vėlesnio įvykio (toliau kartu – Įvykiai) priežastis, draudiko prašymu draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko tyrimą ir pateikė 2025 m. sausio 24 d. „Nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimą“ Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Ekspertų išvada), jame nurodė, kad tvoros defektų atsiradimo priežastis yra „projektavimo ir statybos darbų brokas, t. y. nepakankamai tvirtai įmontuoti tvoros stulpai neatlaikė įprastų vėjo apkrovų“.

2025 m. sausio 30 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykiai laikomi nedraudžiamaisiais. Draudikas paaiškino, kad iš žalos administravimo metu surinktų duomenų nustatyta, jog Įvykiai atitinka Taisyklėse nustatyto nedraudžiamąjo įvykio sąlygas: draudimo apsauga netaikoma įvykiams ir draudimo išmoka už juos nemokama, jeigu jie kilo dėl nekokybiškų statybos ar remonto darbų, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų, nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimo.

Pareiškėjui pateikus pretenziją, draudikas pasiūlė pareiškėjui kreiptis į nepriklausomą teismo ekspertą, kad būtų atlikta papildoma Įvykių priežasties nustatymo ekspertizė. Pareiškėjui sutikus, buvo dar kartą atlikta turto apžiūra ir pateiktas UAB „Statybos tyrimų institutas“ 2025 m. kovo 31 d. Tyrimo aktas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Tyrimo aktas), parengtas teismo eksperto (*duomenys neskelbtini*). Tyrimo akte nurodyta: „Labiausiai tikėtina tvoros posvyrio priežastis – netinkamai įrengti tvoros pamatai. Cilindro formos pamatai yra nepakankamai įgilinti į stabilų, nejudintą gruntą. Dėl to tvoros pamatai negali atlaikyti faktinių

¹ Galioja nuo 2022 m. vasario 22 d.

vėjo apkrovų ir svyra (virsta), kartu paversdami ir viršutinę tvoros dalį.“ Tyrimo akte taip pat nurodyta, kad tikslią tvoros posvyrio priežastį galima būtų nustatyti tik atkasus tvoros pamatą, tačiau pareiškėjas to daryti neleido, todėl nustatyta labiausiai tikėtina tvoros posvyrio priežastis.

2025 m. kovo 31 d. draudikas pareiškėją informavo, kad sprendimas dėl įvykių pripažinimo nedraudžiamaisiais nebus keičiamas.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas kėlė draudikui reikalavimą pripažinti įvykius draudžiamaisiais ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo dėl įvykių patirtą žalą. Pareiškėjas reikalavimą grindė tuo, kad draudikas tinkamai nenustatė įvykių priežasties, sprendimą grindė prielaidomis. Pareiškėjas nurodė, kad, neatkasus tvoros pamato, įrodinėjimo našta, kad tvora įrengta tinkamai, draudikas perkėlė pareiškėjui. Pareiškėjas pažymėjo, kad iš esmės analogiškai įvykiai jau buvo įvykę 2023 m., draudikas šiuos įvykius pripažino draudžiamaisiais ir išmokėjo draudimo išmokas, atlyginančias pareiškėjo patirtą žalą, todėl, pareiškėjo teigimu, tai įrodo, kad draudikas pripažino, jog tvora yra įrengta tinkamai.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepiamas. Draudikas paaiškino, kad pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tada, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius Draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius ir kai įvykis neatitinka nedraudžiamųjų įvykių sąlygų. Draudikas nurodė, kad ištyrus įvykių aplinkybes nustatyta, jog įvykiai atitinka Taisyklėse nurodyto nedraudžiamąjį įvykio sąlygas, t. y. įvykius nulėmė nekokybiški statybos darbai, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidos.

Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas dėl tvoros defektų į draudiką yra kreipęsis iš viso keturis kartus. Draudikas nurodė, kad nors 2023 m. įvykę du įvykiai, susiję su tvora, apie kuriuos pranešė pareiškėjas, buvo pripažinti draudžiamaisiais ir pareiškėjui buvo išmokėtos draudimo išmokos, tačiau dėl tos pačios tvoros defektų pareiškėjui į draudiką kreipusis dar du kartus, draudikui kilo pagrįstų abejonų dėl tvoros įrengimo kokybės. Taigi, nors dėl dviejų ankstesnių įvykių, susijusių su tvora, draudimo išmokos buvo išmokėtos, siekiant geranoriško bendradarbiavimo su pareiškėju, tai nepaneigia vėliau ekspertų nustatyto fakto, kad tvora yra įrengta netinkamai, būtent dėl šios priežasties, o ne dėl gamtinių sąlygų, atsiranda vis naujų tvoros defektų.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo dėl įvykių mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykių pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykių aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino įvykius nedraudžiamaisiais.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Sutarčių laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių

subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį³. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką⁵.

Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjo įvykio atveju⁶. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką⁷.

Vertinant įvykių požymius Draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad Draudimo sutartyje nurodyta, jog gyvenamasis pastatas buvo apdraustas „visų rizikų draudimo“ variantu. Taisyklių skyriuje „Ką apima ši draudimo apsauga?“ numatyta, kad, draudimo objektą apdraudus „visų rizikų draudimo“ variantu, draudžiamuoju įvykiu pripažįstama apdraustam turtui padaryta žala nuo bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių išorinių įvykių, padariusių tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurių draudimo objektas buvo sugadintas, sunaikintas ar kurio netekta dėl vagystės įsilaužus ar apiplėšimo.

Taisyklėse taip pat įtvirtintos nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, atlyginančios „visų rizikų draudimo“ variantu apdraustam turtui padarytą žalą, sąlygos. Minėtame skyriuje nustatyta, kad draudimo apsauga netaikoma įvykiams ir draudimo išmoka už juos nemokama, jeigu jie kilo dėl šių išvardytų priežasčių, įvykių, sąlygų ir veiksmų arba dėl jų atsiradusios žalos: nekokybiški statybos ar remonto darbai; skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidos; nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimas.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis ar yra kiti išmokos nemokėjimo pagrindai, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas pranešė apie įvykius, kurių metu, pasak pareiškėjo, dėl stipraus vėjo buvo apgadinta tvora.

Įvertinus Lietuvos bankui pateiktus duomenis nustatyta, kad žalų administravimo metu

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

apgadintas turtas buvo apžiūrėtas du kartus ir, remdamasi turto apžiūros metu nustatytais duomenimis bei pareiškėjo pateikta informacija, draudiko atstovė UAB „Smart claims“ tyrė galimas įvykių priežastis bei parengė Ekspertų išvadą. Ekspertų išvadoje nurodytos tokios tvoros defektų atsiradimo priežastys: „Remiantis skaičiavimais, vizualios apžiūros metu surinktais faktais ir fotonuotraukomis, daromos išvados – tvoros išvirtimo priežastis yra projektavimo ir statybos brokas. Nepakankamai tvirtai įmontuoti tvoros stulpai neišlaikę vėjo apkrovų, išvirsta / išsiklaipo. Šios išvados daromos įvertinus defektų vietą ir pobūdį, bei atsižvelgiant į aplinkybes: tvoros defektai pasireiškė po daugiau nei 1,5 karto mažesnių apkrovų nei apskaičiuota projektinė apkrova; prie 23 m/s vėjo gūsių, apskaičiuotas apkrovos dydis 33,74 kg/m², kai vėjo apkrova nukreipta statmenai tvoros plokštumai. Vakarų krypties vėjas apgadino tvorą, kuri sumontuota šiaurės vakarų kryptimi, todėl realiai vėjo apkrovos buvo 20–30 procentų mažesnės; pagal Statybos techninio reglamento STR 2.05.04:2003 Poveikiai ir apkrovos nuostatas, Klaipėdos regiono statiniai projektuojami, kad atlaikytų ne mažesnes kaip 32 m/s apkrovas. T. y. tinkamai suprojektuota ir pastatyta tvora turėjo atlaikyti faktinius vėjus, kurių stiprumas neviršijo maksimalios 32 m/s ribos; pakankamai tvirtai įbetonuoti tvoros stulpai turėjo atlaikyti Klaipėdos rajonui būdingą 23 m/s vėjo greitį; fiksuoti tvoros defektai, pasireiškę skirtingose statinio vietose, indikuoja apie visos tvoros projektavimo, įrengimo klaidas arba broką; vėjo apkrova vertinama kaip neesminis žalos atsiradimo poveikis. T. y., jei tvoros elementai būtų suprojektuoti ir sumontuoti teisingai, vadovaujantis statybų reglamentais ir vėjo apkrovos skaičiavimais, defektų būtų išvengta.“

Pareiškėjui nesutinkant su Ekspertų išvada ir draudiko sprendimu įvykius pripažinti nedraudžiamaisiais, draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, pasiūlė ir, pareiškėjui sutikus, užsakė pakartotinį įvykių priežasties tyrimą. Tyrimo akte nurodyta: „20. Siekiant nustatyti tikslią tvoros pamato posvyrio priežastį, būtina atkasti tvoros pamatą. Draudėjas to padaryti neleido, todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, eksperto profesine patirtimi ir specialiosiomis žiniomis, bus nustatyta labiausiai tikėtina priežastis. 21. Eksperto vertinimu, labiausiai tikėtina, jog, įgilinant tvoros pamatą, nebuvo vertinamas supiltnio grunto sluoksnis. Įrengiant tokio tipo tvorų pamatus, būtinas įgilinimas ne mažiau 80 cm į stabilų, nejudintą gruntą. Jeigu supiltnio grunto sluoksnis būtų 40 cm, bendras pamato įgilinimas turėtų būti 1,2 m. Jeigu supiltnio grunto sluoksnis būtų didesnis, atitinkamai turėtų būti padidintas ir tvoros pamato įgilinimas. <...> Labiausiai tikėtina Tvoros posvyrio priežastis – netinkamai įrengti Tvoros pamatai. Cilindro formos pamatai yra nepakankamai įgilinti į stabilų, nejudintą gruntą. Dėl to Tvoros pamatai negali atlaikyti faktinių vėjo apkrovų ir svyra (virsta), kartu pavirsdami ir viršutinę Tvoros dalį.“

Nors pareiškėjas, kreipdamasis į Lietuvos banką, nurodė, kad draudikas tinkamai neištyrė įvykių priežasties, o draudiko sprendimas grindžiamas tik prielaidomis, Lietuvos banko vertinimu, byloje esantys duomenys šiuos pareiškėjo teiginius paneigia.

Dėmesys atkreiptinas į tai, kad turto apžiūra buvo atlikta iš viso tris kartus, Ekspertų išvadoje ir Tyrimo akte matyti turto apžiūrų metu užfiksuoti tvoros defektai, detalus jų matavimas, nuokrypių fiksavimas, įrengimo brėžiniai, skaičiavimai ir kt. Pažymėtina ir tai, kad, gavus pareiškėjo sutikimą, pakartotinį tyrimą atlikto ir Tyrimo aktą parengė ekspertas (*duomenys neskelbtini*). Tai leidžia teigti, jog išvados dėl įvykių priežasties yra grindžiamos ne prielaidomis, o specialių žinių turinčių asmenų išvadomis, įvertinus surinktus duomenis.

Pažymėtina, kad tiek Ekspertų išvadoje nurodyta, tiek Tyrimo akte aprašyta įvykių priežastis sutampa – konstatuota, kad tvoros defektai yra nulemti nekokybiškų statybos darbų, netinkamo pamatų įrengimo, t. y. statybos broko.

Dėmesys atkreiptinas į tai, kad Ekspertų išvadoje yra detalai ištirta ir pareiškėjo nurodyta galima įvykių priežastis – stiprus vėjas. Ekspertų išvadoje nurodyta, kad, remiantis artimiausios Klaipėdos automatinės stoties archyvine medžiaga, nustatyta, jog pareiškėjo nurodytomis įvykių dienomis buvo užfiksuoti 20–23 m/s stiprumo vėjo gūsių. Įvertinus, kad vėjas buvo stiprus, Ekspertų išvadoje buvo atlikti detalūs galimų vėjo apkrovų tvorai skaičiavimai, atsižvelgiant į vėjo kryptį, tvoros padėtį ir kt. Taigi, pareiškėjo nurodyta galima įvykių priežastis buvo ištirta pakankamai išsamiai, tačiau konstatuota, kad jei tvora būtų buvusi įrengta tinkamai, ji būtų atlaikiusi ir didesnę nei įvykių dienomis vyravusį vėją, todėl stiprus vėjas nėra laikytinas įvykių metu kilusią žalą nulėmusiu veiksmu.

Nors pareiškėjas nurodė, kad, neatkasus tvoros pamato, įvykių priežastis nebuvo tinkamai ištirta, tačiau iš bylos duomenų matyti, kad pats pareiškėjas neleido tyrimą atlikusiems ekspertams atkasti tvoros pamato nei iš kiemo, nei iš gatvės pusės. Draudikas atsiliepime pabrėžė, kad tyrė aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui ir draudimo

išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas, tačiau tiksliai įvykių priežastis negalėjo būti nustatyta dėl pareiškėjo nebendradarbiavimo – pareiškėjas pats savo veiksmais užkirto kelią atlikti detalų tyrimą ir nustatyti tikslią priežastį. Draudikas paaiškino, kad tokiu būdu pareiškėjas netinkamai vykdė savo sutartines pareigas, nes Taisyklėse nurodyta: „Nutikęs įvykiui mūsų draudimo ekspertams arba mūsų įgaliotiems draudimo ekspertams suteikiama teisė atlikti vertinimą draudimo vietoje, siekiant nustatyti įvykio priežastis bei žalos dydį. Jūs turite imtis visų įmanomų priemonių, kad sumažintumėte žalą, išvengtumėte papildomos žalos, padėtumėte nustatyti įvykio aplinkybes ir priežastis, nuostolio dydį, jį sukėlusius asmenis ir liudininkus.“

Pareiškėjas kreipimesi nurodė, kad 2023 m., pasireiškus iš esmės analogiškai gamtos stichijai (stipriam vėjui), dėl kurios buvo apgadinta tvora, draudikas įvykius pripažino draudžiamaisiais ir išmokėjo draudimo išmoką. Pasak pareiškėjo, tai reiškia, kad draudikas pripažino, jog tvora yra įrengta tinkamai. Atsakydamas į šiuos pareiškėjo teiginius, draudikas nurodė, kad vien tai, jog 2023 m. įvykiai buvo pripažinti draudžiamaisiais ir buvo išmokėtos draudimo išmokos, negali reikšti, kad tvora yra įrengta tinkamai ir visi ateityje kilsiantys įvykiai turėtų būti pripažinti draudžiamaisiais. Kadangi po 2023 m. įvykusių įvykių tvoros defektų priežastimi buvo nurodyta audra, draudikas, pasitikėdamas pareiškėju bei vadovaudamasis tuo, kad draudimo sutartyse apibrėžti santykiai yra fiduciarinio (tarpusavio pasitikėjimo ir bendradarbiavimo) pobūdžio, siekė kompensuoti pareiškėjui patirtus nuostolius. Tačiau, įvykus ketvirtai panašaus pobūdžio žalai, draudikui kilo pagrįstų abejonų, ar draudimo objektas buvo įrengtas tinkamai, laikantis statybos reikalavimų. Taigi, nors dėl dviejų ankstesnių įvykių, susijusių su tvora, draudimo išmokos, siekiant geranoriško bendradarbiavimo su pareiškėju, buvo išmokėtos, tai nepaneigia vėliau ekspertų nustatyto fakto, kad tvora yra įrengta netinkamai ir kad būtent dėl šios priežasties, o ne dėl gamtinių sąlygų, atsiranda vis naujų tvoros defektų.

Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodومumo problema spręstina remiantis vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą nurodyta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonų; išvadą apie faktų buvimą civiliniame procese galima daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus⁸.

Lietuvos banko vertinimu, byloje esantys duomenys pagrindžia, kad draudikas dėjo pakankamas pastangas tam, kad ištirtų įvykių aplinkybes ir nustatytų labiausiai tikėtiną priežastį, dėl kurios įvykių metu kilo žala pareiškėjo turtui.

Dėmesys atkreiptinas į tai, kad teisės aktai įpareigoja draudiką tinkamai ištirti įvykių aplinkybes, o tai yra ir įpareigojimas draudikui, kad jo darbuotojai bei pasitelkti partneriai būtų aukštos kvalifikacijos ir turintys ekspertinių žinių skirtingose srityse. Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikta Ekspertų išvada, Tyrimo aktas ir draudiko paaiškinimai šiuo konkrečiu atveju yra pakankami įrodymai, kurie tinkamai pagrindžia draudiko poziciją, todėl pareiškėjo įrodymais nepagrįsti subjektyvūs teiginiai, kad įvykių priežastis nebuvo tinkamai ištirta, atmetini.

Kaip minėta, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, kai įvykis atitinka draudžiamąjį įvykio ir neatitinka nedraudžiamąjį įvykio sąlygų. Nagrinėjamo ginčo atveju Taisyklėse nustatyta, kad draudimo apsauga netaikoma įvykiams ir draudimo išmoka už juos nemokama, jeigu jie kilo dėl šių išvardytų priežasčių, įvykių, sąlygų ir veiksmų arba dėl jų atsiradusios žalos: nekokybiški statybos ar remonto darbai; skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidos; nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimas.

Lietuvos banko vertinimu, netinkamas tvoros įrengimas (tai šioje ginčo byloje įrodė draudikas) yra laikytinas nekokybišku statybos ar remonto darbu (statybos broku). Taigi, konstatuotina, kad įvykiai atitinka Taisyklėse nustatyto nedraudžiamąjį įvykio sąlygas.

Kaip minėta, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, kai įvykis atitinka draudžiamąjį įvykio sąlygas ir neatitinka nedraudžiamąjį įvykio sąlygų. Nustačius, kad įvykiai yra nedraudžiamieji, draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, pareiškėjo reikalavimas atlyginti dėl įvykių patirtą žalą atmetinas kaip nepagrįstas.

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis